

Publika opinio pri utilaj lingvoj en Eŭropa Unio

Tiu ĉi interreta versio estas iomete redaktita post la apero de IKU-libro (Pietiläinen 2008), kie la prelego ankaŭ aperis. Aldonita estas i.a. materialo el eŭrobarometro en 1995, mapoj, resumoj kaj pli da diskuto pri la signifo rezultoj por esperanto-movado.

Resumo

EU enketas eŭropanojn (ne nur en EU-landoj sed ankaŭ en kandidat-landoj kaj en aliaj orienteŭropaj landoj) regule pri plej diversaj temoj. Ne malofte enketoj havis demandojn pri lingvoj. La prelego analizas respondojn al demando pri du utilaj fremdaj lingvoj por lerni en jaroj 1995, 1997, 1998, 2000 kaj 2005. Plejparto el eŭropanoj opinias, ke la plej utilaj fremdaj lingvoj estas la angla, la franca kaj la germana. Lastatempa evoluo plifortigis la opinion pri la utileco de la angla super la germana kaj la franca. Tamen la opinio pri la utileco de la hispana, la rusa kaj iu alia (ofte lingvo de najbara lando aŭ oficiala lingvo de la loĝlando) restis en antaŭa nivelo aŭ eĉ ricevis pli da subteno.

La opinio pri la utileco de lingvoj varias i.a. surbaze de lingvoscio, eduko kaj profesio. Tiuj, kiuj scipovas iun lingvon kutime opinias ĝin pli utila ol tiuj, kiuj ĝin ne scipovas. La pli alte edukitaj ankaŭ tendencas opinii utilaj aliajn lingvojn ol malpli alte edukitaj. Divers-aĝaj personoj ankaŭ opinias malsamajn lingvojn utilaj. La prelego analizas kaj klarigas tiujn diferencojn kaj diskutas ilian signifon por vera lingvolernado kaj estonteco de kono de fremdaj lingvoj en Eŭropo.

Public opinion on useful languages in Europe

Summary

The European Union regularly carries out opinion polls among Europeans on different topics. These Eurobarometer surveys, are conducted not only in EU Member States but also in candidate countries. Quite often Eurobarometer surveys also have questions about languages. The paper analyses the results of Eurobarometer surveys on the most useful languages to know in 1995, 1997, 1998, 2000 and 2005. Most Europeans have the opinion that English is the most useful language, followed by French and German. During the last decade the popularity of French and German as useful languages has been decreasing, while English has become even more universally accepted as a useful language. Also Spanish, Russian and other languages (often these include languages of neighbouring countries, minority languages or an official language of the country in question) have kept their former level of usefulness and even increased their popularity. The opinion about useful languages varies on the basis of knowledge of languages, education and profession. Those who already know another language tend to regard it as more useful than others who do not know the language. Better-educated people tend to have a higher opinion of the usefulness of some languages than those with less education. Also people of different ages have different opinions on useful languages, in particular the young prefer English more than older people. The paper analyses these differences and discusses their impact on the study of foreign languages and the future of foreign-language knowledge in Europe.

L'opinion publique à propos des langues utiles en Europe

Résumé

L'UE effectue régulièrement des sondages auprès des Européens (non seulement dans les pays de l'UE mais aussi dans les pays candidats et dans d'autres pays d'Europe de l'Est) sur les sujets les plus divers. Il n'est pas rare que ces sondages comportent des questions sur les langues. La conférence analyse les réponses à la question des deux langues étrangères utiles à apprendre en 1995, 1997, 1998, 2000 et 2005. La plupart des Européens pensent, que les langues étrangères les plus utiles sont l'anglais, le français et l'allemand. Une évolution récente a renforcé l'opinion selon laquelle l'anglais est plus utile que l'allemand et le français.

Toutefois l'opinion sur l'utilité de l'espagnol, du russe et d'une autre langue (souvent la langue d'un pays voisin ou la langue officielle du pays où l'on vit) est restée dans l'état antérieur ou même a reçu plus de soutien. L'opinion sur l'utilité des langues varie entre autres en fonction de la connaissance des langues, de l'instruction et de la profession. Ceux qui connaissent une langue pensent généralement que celle-ci est plus utile que celles qu'ils ne connaissent pas. Ceux qui ont le plus haut niveau d'instruction ont aussi davantage tendance à penser que les autres langues sont utiles que ceux qui ont un moindre niveau d'instruction. De même, des gens d'âges différents pensent utiles des langues différentes. La conférence analyse et explique ces différences et discute de leur signification pour un véritable apprentissage des langues et pour l'avenir de la connaissance des langues étrangères en Europe.

Publieke opinie in Europa betreffende nuttige talen

Samenvatting

De EU ondervraagt Europeanen (niet alleen EU-burgers maar ook in kandidaat-lidstaten en andere Oost-Europese landen) regelmatig over allerlei thema's. Niet zelden zaten in dergelijke enquêtes ook vragen over talen. Deze lezing analyseert antwoorden op de vraag over het leren van twee nuttige talen, in de jaren 1995, 1997, 1998, 2000 en 2005. De meeste Europeanen vinden dat de nuttigste vreemde talen in Europa Engels, Frans en Duits zijn. De laatste tijd neemt de opvatting toe dat het nut van Engels groter is dan dat van Duits en Frans. Toch bleef de mening betreffende het nut van Spaans, Russisch of een andere taal (vaak die van een naburig land of de officiële taal van het land waar men woonde) op het vroegere niveau, dan wel kreeg deze mening iets meer steun. De mening over het nut van talen varieert o.a. op grond van taalkennis, opleiding en beroep. Wie vreemde talen kennen, vinden derkelijk kennis doorgaans belangrijker dan wie geen vreemde taal kent. De hoogst opgeleiden neigen ertoe andere talen eerder nuttig te vinden dan minder hoog opgeleiden. Personen van verschillende leeftijd vinden soms andere talen nuttig. De lezing analyseert en verklaart deze verschillen en bespreekt hun belang voor het werkelijk leren van talen en voor kennis van vreemde talen in het toekomstige Europa.

Enkonduko

Eŭropa Unio regule enketas siajn civitanojn pri plej diversaj temoj. La enketoj, kiuj nomiĝas eŭrobarometroj, kelkfoje havas ankaŭ lingvajn temojn. Demandoj pri lingvoscio estis inkluzivitaj en la enketo en 1976, 1987, 1990, 1994, 1995, 1998, 1999, 2000, 2001 kaj 2005 (eĉ dufoje). Aparta prilingva enketo estis farita en jaro 2000 por kolekti materialon por la Eŭropa lingvojarlo. Eŭrobarometroj estas farataj ankaŭ en kandidatlandoj, pli frue aparte, sed nuntempe samtempe kun la ordinara eŭrobarometroj. (Pli pri eŭrobarometroj kaj demandoj en diversaj enketoj vidu ĉe GESIS).¹

Kutime eŭrobarometro-enketoj temis pri lingvoscio, sed foje aperis ankaŭ demandoj pri tio kiuj lingvoj estas la plej utilaj, kiujn lingvojn indus lerni, kaj kiujn lingvojn la infanoj lernu en lernejo. Opinio pri **du utilaj lingvoj por scii** (krom sia gepatra lingvo) estis demandita unuan fojon en 1995 (Eŭrobarometro 44.0). Poste simila demando estis inkluzivita en 1997 (Eŭrobarometro 47.0), en 1998 (Eŭrobarometro 50.0), en prilingva eŭrobarometro en 2000 (Eŭrobarometro 54LAN) kaj en 2005 (Eŭrobarometro 64.3). En 2005 la demando estis iomete malsama: temis pri **du utilaj lingvoj por via persona evoluo kaj kariero**.

La formulado de prilingvaj demandoj atestas pri la evoluo de la lingvopolitikaj prioritatoj en EU kaj de la opinio pri lingvoj ĝenerale. En 1976 la ĉefa intereso estis la kompreno de fremdaj lingvoj kaj gravis nur la oficialaj lingvoj de EU, kaj tiam, ekzemple, la lecebarga ne estis rekonata kiel lingvo. En la 1990-aj jaroj la lecebarga aperis kiel plenrajta lingvo. Krome la diskutkapablo en la fremda lingvo fariĝis pli grava ol nura kompreno, ĉar ekde 1987 la enketistoj interesiĝas pri lingvoscio, kiu ebligas partopreni diskuton. En 2000 kaj 2005 eblis elekti du aŭ plurajn gepatrajn lingvojn, kaj ankaŭ gestolingvo estis inter la alternativoj en 2000. En 2005 ankaŭ la plej grandaj minoritataj lingvoj estis listigitaj aparte.

Tiu ĉi artikolo uzas kiel fonton plejparte la eŭrobarometro-enketon 64.3, kies intervjuoj estis faritaj en novembro kaj decembro 2005. La intervjuoj estis faritaj en ĉiuj EU-landoj (inkluzive Bulgarion kaj Rumanion, aliĝintajn en 2007) kaj ankaŭ en kandidatlandoj Turkio kaj Kroatio. Tamen por tiu ĉi artikolo estas uzata nur datumaro por 27 EU-landoj. La nombro de enketitoj estas proksimume 1 000 en ĉiu lando (krom 1 300 en Britio, el kiuj 300 en Norda Irlando, 1 500 en Germanio, el kiu 500 en orienta parto, kaj 500 en Luksemburgio, Malto kaj Kipro).

La individuaj respondoj estas pezigitaj tiel, ke la rezulto reprezentas la loĝantaron de la tuta EU (27 ŝtatoj). En mapoj kaj tabeloj ankaŭ Kroatio kaj Turkio estas inkluzivitaj, sed ili ne estas kalkulitaj en nombroj, kiuj reprezentas la tutan EU.

Lingvoscio de eŭropanoj

Komence estas utile prezenti iom da faktoj pri la lingvoscio de eŭropanoj (pli detale vidu Pietiläinen 2007). En jaro 2005 el loĝantoj de Eŭrop-uniaj landoj (tiutempaj ŝtatoj-membroj plus poste aliĝintaj Bulgario kaj Rumanio) proksimume duono (55%) scipovis almenaŭ unu fremdan lingvon. Du fremdajn lingvojn scipovis 18% kaj tri fremdajn lingvojn 10%. Entute 2.1% menciis du gepatrajn lingvojn.

---

¹ La datumaron de eŭrobarometro 64.3 liveris por tiu ĉi studo Finnlanda Sociscienca Datum-Arkivo (fsd.uta.fi). La aliaj eŭrobarometraj materialoj estas akiritaj el GESIS.

Tabelo 1. Oficialaj lingvoj de EU kaj kelkaj plej grandaj aliaj lingvoj en Novembro-Decembero 2005 (27 landoj)

	Denaskaj parolantoj %	Fremdlingvaj parolantoj %	Uzas tiun fremdan lingvon (almenaŭ por okaze) %
angla	12.5	37.0	38.2
germana	16.9	13.2	12.8
franca	11.5	14.0	13.3
itala	12.3	2.6	3.3
hispana	8.4	5.6	7.6
pola	8.3	0.6	0.7
rusa	0.9	6.3	3.7
nederlanda	4.5	0.7	0.9
rumana	4.5	0.3	0.4
hungara	2.5	0.3	0.3
greka	2.4	0.4	0.5
ĉeĥa	2.2	0.5	0.5
sveda	1.9	0.8	0.7
portugala	2.2	0.4	0.6
bulgara	1.6	0.2	0.4
slovaka	1.0	0.6	0.5
dana	1.1	0.3	0.4
kataluna	0.9	0.5	0.6
finna	1.1	0.2	0.2
litova	0.7	0.1	0.1
araba	0.4	0.4	0.8
turka	0.5	0.2	0.3
slovena	0.5	0.1	0.2
galega	0.4	0.2	0.2
latva	0.3	0.1	0.2
kroata	0.1	0.3	0.5
estona	0.2	0.1	0.1
irlanda	0.1	0.1	0.1
eŭska	0.2	0.1	0.2
leceburga	0.1	0	0.1
malta	0.1	0	0.1
ĉina	0	0	0.1
iu alia	1.6	6.6	6.4
neniu	--	44.8	43.3

La plej ofte parolataj fremdaj lingvoj en Eŭropa Unio de 27 landoj estas la angla, kiun parolas kiel fremda 37% el loĝantoj, la franca 14%, la germana 13%, la rusa 6%, la hispana 6% kaj la itala 2%.

Iun alian fremdan lingvon parolas 13% el loĝantoj, do la lingvoscio de eŭropanoj ne estas unuflanka, sed la lingvoscio varias laŭ landoj, kaj eĉ laŭ regionoj, tiel ke ankaŭ lokaj minoritataj lingvoj kaj lingvoj de najbaraj landoj aperas kiel parolataj fremdaj lingvoj. Kompare kun enketoj faritaj pli frue la lingvoscio ĝenerale kreskis, sed aparte kreskis la scio de la angla lingvo kiel fremda lingvo.

En enketo estis ankaŭ demando pri ofteco de uzo de fremdaj lingvoj. Ĉiutage uzas iun fremdan lingvon 22% el loĝantoj de EU-landoj, ofte kromaj 13% kaj nur okaze (ekzemple dum vojaĝoj) 22%.

Relative multaj, kiuj respondis, ke ili ne parolas iun lingvon, tamen respondis, ke ili uzas tiun lingvon. Entute 9% el eŭropanoj uzas iun fremdan lingvon, kvankam ili ne scipovas ĝin en nivelo de diskutado kaj aliaj 7% scipovas iun fremdan lingvon, sed neniam uzas ĝin. Aparte multaj estis tiuj, kiuj scipovis la rusan, sed neniam uzis ĝin (proksimume duono el tiuj, kiuj indikis, ke ili scipovas la rusan), sed ankaŭ relative multaj el tiuj, kiuj scipovis la francan kaj la svedan respondis tiel. Entute nur 36% kaj ne scipovas fremdajn lingvojn kaj ne uzas ilin iam. Do, por eŭropanoj fremdaj lingvoj estas gravaj, kvankam nur relative malmultaj uzas ilin ĉiutage.

Utilas scii fremdajn lingvojn

En 2005 kapablon scipovi paroli fremdajn lingvojn opiniis “tre utila” 54% el loĝantoj de EU, “sufiĉe utila” 29%, “ne tre utila” 8% kaj “tute ne utila” nur 8% el eŭropanoj. Kompare al jaro 2000 (kiam la demando estis farita nur en tiutempaj ŝtatoj-membroj de EU) la opinio pri la utileco de fremdaj lingvoj la nombro de tiuj, kiuj opinias la lingvoscion “tre utila” kreskis de 45% ĝis 54%. Plej forta la kresko estis en Germanio, Italio kaj Nederlando, dum la opinio pri utileco de scio de fremdaj lingvoj malkreskis en Grekio. En diversaj aĝgrupoj la kresko estis relative simila, dum inter la plej junaj opinio pri utileco de scio de fremdaj lingvoj praktike ne kreskis (ĉar ĝi estis jam en alta nivelo).

La opinio pri la utilo de lingvoscio estis la plej pozitiva ĉe junuloj ol ĉe maljunuloj, ĉe tiuj, kiuj jam scipovas lingvojn kaj kiuj uzas regule fremdajn lingvojn. Profesio, aŭ pli ĝuste, la situo en manaĝera hierarkio havas gravan influon al tiu, ĉu la persono opinias lingvoscion tre utila. Ĉe manaĝeroj 70% opinias lingvoscion tre utila, dum ĉe simplaj laboristoj nur 53% opinias lingvoscion tre utila.

Gepatra lingvo influas ankaŭ al opinio pri tilo de fremdaj lingvoj. Se la gepatra lingvo estas la angla nur 47% opinias scion de fremdaj lingvoj tre utila, el germanlingvanoj, hispanlingvanoj, franclingvanoj kaj pollingvanoj proksimume duono opinias lingvoscion tre utila, sed el gepatraj parolantoj de la nederlanda 67% opinias lingvoscion tre utila, el parolantoj de la finna 62%, el parolantoj de la hungara 57% kaj elparolantoj de la bulgara eĉ 79% opinias scion de fremdaj lingvoj tre utila. Kutime gepatraj parolantoj de pli malgrandaj lingvoj opinias lingvoscion pli utila ol gepatraj parolantoj de la pli grandaj lingvoj. Aparte la anglalingvanoj ne opinias lingvoscion tiom ofte “tre utila”, tamen plej multaj, kiuj opinias lingvoscion “tute ne utila” estas inter gepatraj parolantoj de la portugala (15%) kaj la greka (16%) kaj ankaŭ inter gepatraj parolantoj de la franca kaj de la hispana (ĉirkaŭ 10% el gepatraj parolantoj de tiuj lingvoj) tia opinio estas ofta.

Nature tiuj, kiuj jam scipovis lingvojn opiniis utile scipovi ilin. El tiuj, kiuj parolis minimume unu fremdan lingvon 67% opiniis tre utila scipovi fremdajn lingvojn, kaj el tiuj, kiuj scipovis minimume tri fremdajn lingvojn eĉ 80% opiniis tre utile scipovi ilin. Tamen preskaŭ 40% el tiuj, kiuj ne parolis fremdajn lingvojn opiniis tre utila scipovi ilin. Tiel estis aparte ofte en malgrandaj landoj, dum en Germanio, Francio, Italio, Hispanio kaj anglalingvaj landoj plimulto el tiuj, kiuj ne scipovis lingvojn ne opiniis lingvoscion tre utila.

La jam akirita kono de fremdaj lingvoj havis plej multe la influo al opinio pri utileco de lingvoscio en sociaj grupoj, en kiuj fremdaj lingvoj ne estis tiom ofte konataj: senlaboruloj, pensiuloj kaj dommastroj opiniis lingvoscion multe pli ofte utila, se ili jam scipovis fremdajn lingvojn. Tamen, en ĉiuj sociaj grupoj tiuj, kiuj jam scipovis fremdajn lingvojn, opiniis pli ofte utila scipovi ilin ol tiuj, kiuj ne scipovis fremdajn lingvojn.

La plej utilaj lingvoj

La plej utila fremda lingvo laŭ la opinio de loĝantoj de Eŭropa Unio estas la angla. Tiel opinias 78% el tiuj, kiuj ne parolas la anglan kiel gepatran lingvon. Post la angla sekvas la franca kaj la germana, kiuj ricevas preskaŭ egalan subtenon. La kvara plej utila lingvo estas la hispana: tiel opinias sesono el loĝantoj de EU-landoj. Post ili malgrandan subtenon ricevas la itala kaj la rusa, sed ankaŭ aliaj lingvoj (Tabelo 2). El tiuj, kiuj nomis nur unu utilan lingvon (22% el ĉiuj), la anglan elektis 75%, la francan 7%, la germanan 7%, la hispanan 4%, la rusan 2%, la italan 1% kaj iun alian lingvon 5%.

En novaj ŝtatoj-membroj la angla, la franca kaj la hispana estis malpli ofte popularaj ol en malnovaj ŝtatoj-membroj, dum la germana kaj la rusa estis pli popularaj.

Inter la aliaj lingvoj, kiujn eŭropanoj opiniis utilaj, pintis la ĉina (1,6%), la nederlanda (0,8%, aparte en Belgio) kaj la araba (0,7%, plej ofte en Italio kaj Britio).

Tabelo 2. Du plej utilaj lingvoj en 2005, % el tuta loĝantaro (inter krampoj % el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran).

	Entute en EU	Malnovaj Ŝ-M	Novaj Ŝ-M
La angla	68 (78)	68 (81)	69
La franca	25 (28)	29 (34)	12
La germana	22 (27)	18 (22)	40
La hispana	15 (17)	19 (21)	3
La itala	3 (4)	3 (4)	4
La rusa	3	2	9
iu alia	7	11	5
neniu	10	9	15
sen respondo	6	6	6

Fonto: Eŭrobarometro 64.3 (2005).

La opinio pri utilaj lingvoj ne multe ŝanĝiĝis inter 1997 kaj 2005, kiam la enketoj estis faritaj (tabelo 3). Tamen inter jaroj 1997 kaj 2005 la opinio pri la utileco de la germana sufiĉe forte malkreskis kaj en malnovaj ŝtatoj-membroj la hispana estas jam pli populara ol la germana. Ankaŭ la subteno de la angla malkreskis, sed plejparte pro la kresko de tiuj, kiuj ne diris sian opinionon aŭ opiniis, ke neniu fremda lingvo estas utila.

Tabelo 3. Lingvoj, kiujn la respondintoj opinias utilaj por lerni krom sia gepatra lingvo, % el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran (eblis elekti maksimume du lingvojn)

En malnovaj 15 ŝtatoj-membroj

Lingvo	1995	1997*	1998	2000	2005
angla	94	93	83	90	81
franca	52	54	44	47	34
germana	45	46	34	30	22
hispana	16	16	16	20	21
rusa	2.4	2.2	1.8	--	1.9
itala	2.1	3.1	2.4	3.5	3.5
nederlanda	0.7	1.0	0.9	1.1	1.1
ĉina	1.2	1.3	0.9	1.3	2.0
japana	1.6	1.6	1.0	--	--
araba	0.6	0.6	0.3	0.6	0.9
gestolingvo	--	--	--	1.0	--
iu alia	1.6	2.0	2.2	3.9	7.7
neniu	--	--	--	--	9
sen respondo	3	3	14	9	6

Fontoj: Eŭrobarometroj 44.0, 47.0, 50.0, 54LAN, 64.3.

* Geparta lingvo ne estis demandita. Kalkulita post estimado de kvanto de gepatra-lingvanoj.

En novaj 12 ŝtatoj-membroj

	2001	2002	2005
angla	89	89	69
franca	17	19	12
germana	62	59	40
hispana	3	3	3
rusa	8	8	9
itala	3	4	3
ĉina	0.2	0.2	0.1
araba	0.3	0.1	0
japana	0.2	0.2	--
iu alia	5	5	5
neniu	--	--	15
sen respondo	1	1	6

Fontoj: Eŭrobarometroj en kandidatlandoj 2001:1 kaj 2002:2, kaj eŭrobarometro 64.3.

En 2005 la necerteco iom kreskis, ĉar la demando estis formulita malsame, temis pri utileco de iu lingvo “por persona evoluo kaj kariero” kaj estis donita kroma alternativo “neniu”. La malkresko de populareco de tri ĉefaj lingvoj okazis eble pro tio, ke pli frue la enketantoj kvazaŭ devigis al ia respondo kaj necerteco ne estis same facile akceptata. En tiu kazo la plej oftaj respondoj, do, estis tiuj lingvoj, kiuj estas plej popularaj en socio.

Tamen la ordo de lingvoj restis simila, nur la tri ĉefaj lingvoj iom perdis sian subtenon. Rimarkinda estas, ke la germana kaj la franca perdis sian subtenon kiel utilaj lingvoj pli ol la angla. Pli da subteno ricevis la hispana kaj aliaj lingvoj, ekzemple la ĉina kaj la araba. Ankaŭ forte kreskis la utileco de “iu alia lingvo”. En multaj kazoj temis pri “alia regiona lingvo” aŭ “iu alia lingvo”, eventuale eĉ esperanto, sed individuaj lingvoj ne estas indikitaj en datumaro.

Kiel videblas el tabelo 4 la populareco de la franca kaj la germana lingvoj malkreskis preskaŭ ĉie, sed aparte en landoj, kie ilia pozicio jam pli frue estis duaranga. En Svedio, Finnlando, Grekio, Portugalio, Italio, Britio kaj Irlando la opinio pri utileco de la germana kaj la franca, ambaŭ, malkreskis signife. En germanlingvaj landoj la opinio pri la utileco de la franca forte malkreskis, dum en Francio kaj Belgio la opinio pri utileco de la germana malkreskis.

Tabelo 4. La franca, la germana kaj la hispana kiel utilaj lingvoj en malnovaj Ŝtatoj-Membroj (%)

	franca 1995	franca 1997	franca 2005	germana 1995	germana 1997	germana 2005	hispana 1995	hispana 1997	hispana 2005
Britio	83	83	62	66	66	27	20	22	34
Irlando	79	81	58	70	73	37	11	10	34
Luksemburgio	76	80	81	28	25	60	7	8	1
Portugalio	69	65	35	14	17	6	8	9	6
Germanio	55	56	28	1	1	5	12	11	12
Aŭstrio	46	52	16	0	0	3	6	8	8
Belgio	50	51	53	21	21	8	14	10	6
Hispanio	31	50	33	16	28	11	6	2	5
Italio	43	38	24	39	40	13	9	8	15
Greko	40	33	21	44	47	30	2	2	4
Nederlando	28	30	19	46	42	47	19	18	16
Svedio	22	24	13	58	53	37	11	14	22
Danio	27	23	8	58	59	55	13	13	10
Finnlando	20	21	8	44	48	19	3	2	4
Francio	2	5	2	53	51	20	32	31	37

Fonto: Eŭrobarometroj 44.0, 47.0 kaj 64.3

Kiel la tabelo 4 montras, la franca kaj la germana perdis subtenon kiel unu el du utilaj lingvoj plejparte ekster ilia plej proksima influosfero. Aparte rimarkinda estas la falo de la germana en franclingvaj regionoj kaj de la franca en germanlingvaj landoj.

Geografio de utilaj lingvoj

La opinio pri utilaj lingvoj varias multe en diversaj partoj de Eŭropo. Do, estas ja nature, ke en diversaj partoj de Eŭropo diversaj lingvoj estas utilaj.

Laŭ enketo en 2005 en malnovaj ŝtatoj-membroj kutime inter 70 % kaj 97 % opinias la anglan unu el du plej utilaj lingvoj en landoj, kie ĝi ne estis la ĉefa gepatra lingvo. En Luksemburgio la anglan opinias utila nur 37 %, pro la fakto, ke tie la franca kaj la germana jam plenigas la du eblajn alternativojn ĉe multaj respondintoj. En anglalingvaj landoj la plej utila lingvo estas kutime la franca. En novaj ŝtatoj-membroj la allogo de la angla estis eĉ pli alta ol la kvanto de parolantoj de la angla kiel fremda lingvo. Inter 60 % kaj 90 % opinias la anglan unu el du plej utilaj lingvoj en ĉiuj novaj ŝtatoj-membroj.

Kutime post la angla la plej utila lingvo estas la franca en suda kaj okcidenta Eŭropo kaj en germanlingvaj landoj (tabelo 5). La germana estas la dua en norda kaj orienta Eŭropo. Poste sekvas la hispana en okcidenta Eŭropo kaj regione gravaj lingvoj aŭ oficialaj lingvoj de la lando: la itala, rusa, sveda, nederlanda, finna, estona kaj latva. La opinio pri la utileco de la franca estas en novaj ŝtatoj-membroj averaĝe malpli granda ol en malnovaj ŝtatoj-membroj, dum la pozicioj de la germana kaj la rusa estas pli altaj.

Rifuzis respondi aŭ neniu lingvon povis nomi utila 35% en Portugalio, 27% en Hungario, 25% en Rumanio, 24% en Bulgario, 24% en Aŭstrio, 20% en Hispanio, 20% en Pollando. La plej malgranda kvanto da tiuj, kiuj ne havis opinion pri utilaj lingvoj en Litovio (1%), en Svedio, Nederlando kaj Luksemburgio (en ĉiuj 2%) kaj en Latvio (3%).

Tabelo 5. La tri plej utilaj lingvoj laŭ landoj en 2005 (lingvoj kaj % kiuj opinias ilin unu el du plej utilaj lingvoj)

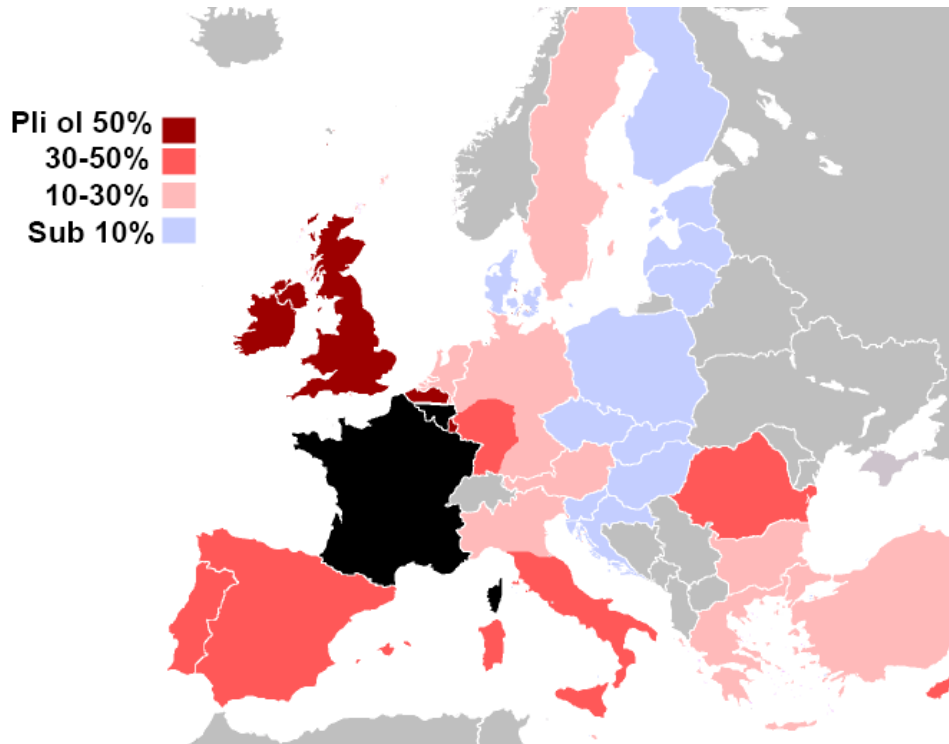
lando	la plej utila lingvo	la dua plej utila lingvo	la tria plej utila lingvo	la kvara plej utila lingvo (se pli ol 5 %)
Kipro	angla 94	franca 35	germana 19	turka 10
Belgio, nederland-lingvaj	angla 89	franca 86	germana 8	
Belgio, franclingvaj	angla 79	nederlanda 56	germana 10	hispana 7
Germanio	angla 81	franca 28	hispana 13	rusa 5
Italio	angla 80	franca 24	hispana 15	germana 13
Hispanio	angla 73	franca 33	germana 11	hispana 5
Aŭstrio	angla 72	franca 16	itala 9	hispana 8
Rumanio	angla 64	franca 34	germana 18	itala 8
Portugaliao	angla 59	franca 35	hispana 6	germana 6
Svedio	angla 97	germana 37	hispana 22	franca 13
Danlando	angla 94	germana 55	hispana 10	
Nederlando	angla 94	germana 47	franca 19	hispana 16
Turkio	angla 84	germana 40	franca 10	araba 8
Slovenio	angla 78	germana 61	itala 12	kroata 8
Kroatio	angla 77	germana 54	itala 12	
Grekio	angla 74	germana 30	franca 21	itala 6
Slovakio	angla 72	germana 61	rusa 6	
Pollando	angla 72	germana 46	rusa 9	franca 5
Ĉeĥio	angla 70	germana 55	rusa 7	franca 6
Bulgario	angla 65	germana 34	rusa 11	franca 11
Hungario	angla 62	germana 55	franca 4	
Francio	angla 82	hispana 37	germana 20	itala 7
Malto	angla 91	itala 64	franca 12	germana 6
Litovio	angla 88	rusa 50	germana 28	litova 5
Estonio, estonlingvaj	angla 76	rusa 58	germana 15	finna 11
Estonio, ruslingvaj	angla 81	estona 66	germana 14	finna 7
Latvio, latva-lingvaj	angla 74	rusa 72	germana 18	
Latvio, ruslingvaj	angla 78	latva 69	germana 15	
Finnlando, finnlingvaj	angla 88	sveda 32	germana 19	rusa 10
Finnlando, svedlingvaj	angla 85	finna 59	germana 17	franca 15
Luksemburgio	franca 81	germana 60	angla 37	leceburga 10
Irlando	franca 58	germana 37	hispana 34	irlanda 7
Britio	franca 62	hispana 34	germana 27	

Aparte interesa estas la rilato de malplimulto al plimulta lingvo kaj inverse. En Estonio kaj Latvio la du ĉefaj lingvogrupoj opinias la lingvon de alia grupo utila preskaŭ komplete samkvante. Tamen ĉar parto el ruslingvanoj estis ekskludata, povas esti, ke ekskludataj estis ĝuste tiuj, kiuj negative rilatis al la estona kaj la latva lingvoj. En 2001 kiam la ruslingvanoj estis plene reprezentitaj en enketo, nur 54% el ili en Latvio opiniis la latvan unu el utilaj lingvoj, dum en Estonio 69% el ruslingvanoj opiniis la estonan utila.

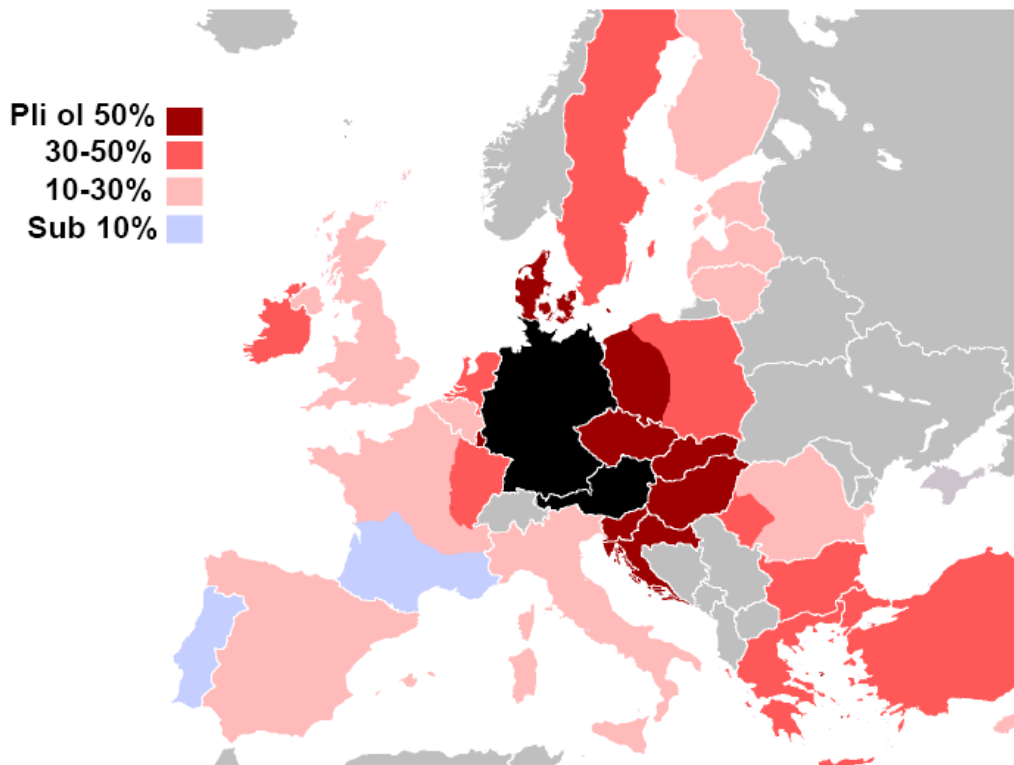
En Finnlando kaj Belgio aperas ia malsimetrio: en Finnlando la svedlingva minoritato sentas la utilon de la finna multe pli alta ol la finnlingvaj la utilon de la sveda. En Belgio la nederlandlingvanoj estas preskaŭ unuanimaj pri la utilo de la franca, sed la franclingvanoj ne same unuanime aprezas la nederlandan. En Finnlando malgrandeco de svedlingva minoritato (6% el loĝantaro) klarigas la malsimetron, dum en Belgio la historie malpli alta pozicio de la nederlanda estas eventuale la kialo por ĝia malpli alta populareco.

La angla estas unu el plej popularaj lingvoj ĉie kaj ĝia populareco ne multe varias de lando al lando. La populareco de aliaj lingvoj varias relative multe en diversaj partoj de Eŭropo. La sekvaj bildoj montras tiujn diferencoj ĉe kvin plej utilaj lingvoj post la angla.

Bildo 1. La populareco de la franca kiel utila lingvo

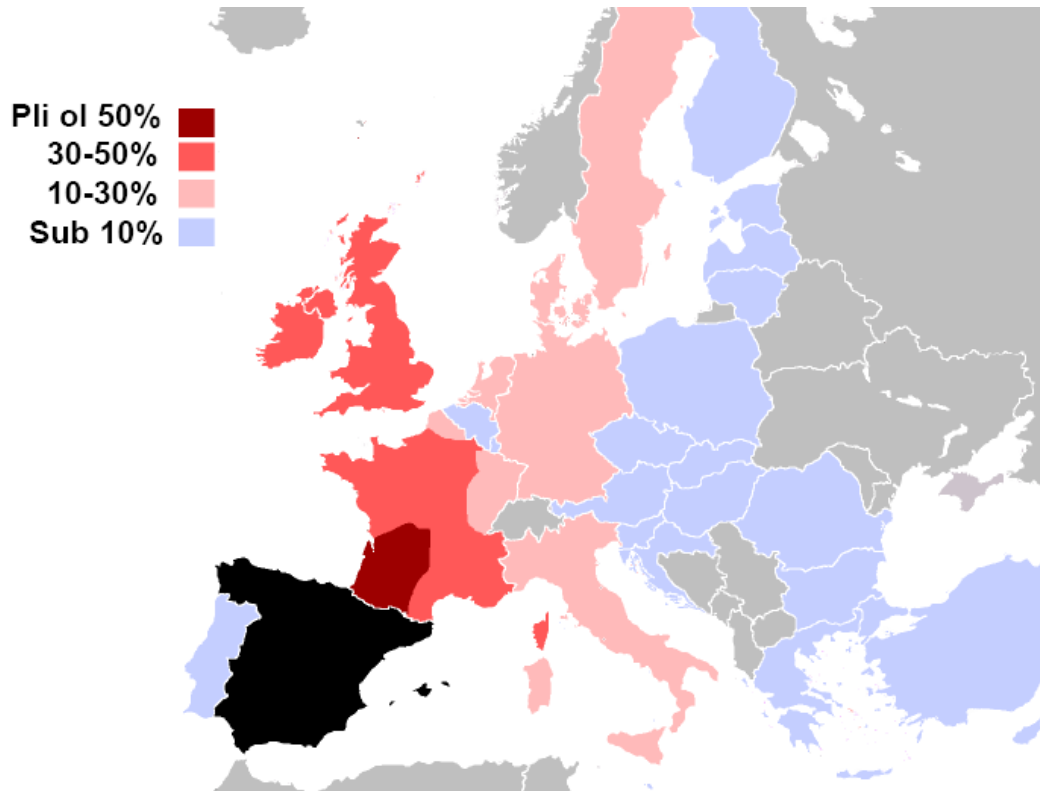

Bildo 2. La populareco de la germana kiel utila lingvo

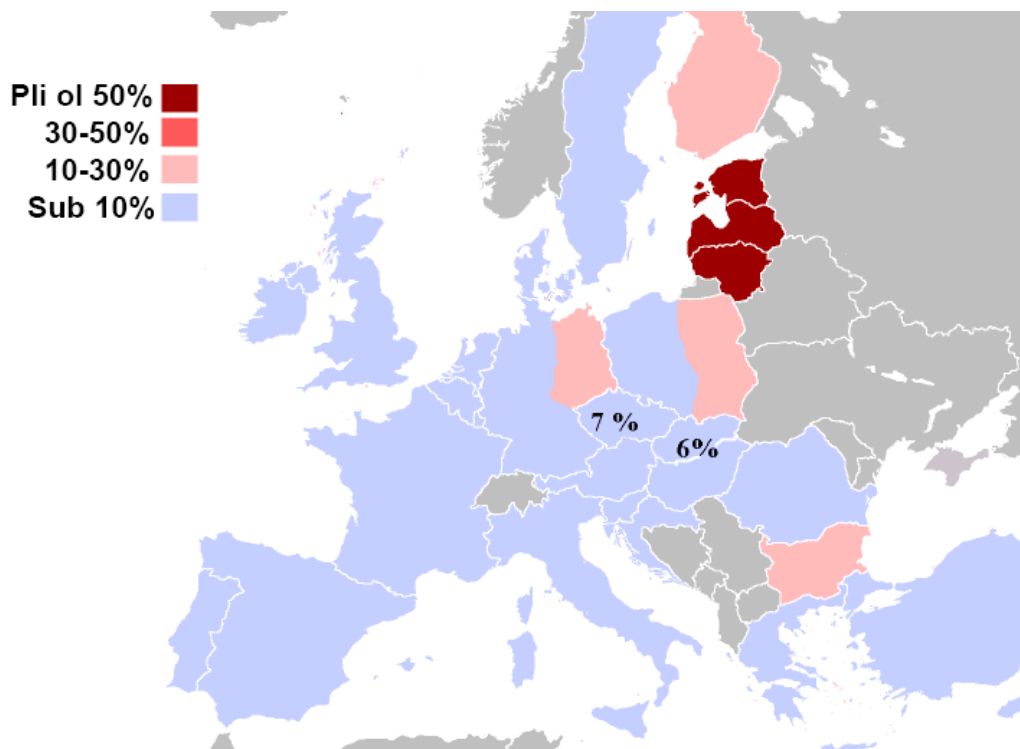
Geografio klare diferencas influterenojn de la franca kaj de la germana lingvoj. La franca estas utila unuavice en suda kaj okcidenta Eŭropo, dum la germana estas aparte populara en norda kaj orienta Eŭropo.

Bildo 3. La populareco de la hispana kiel utila lingvo

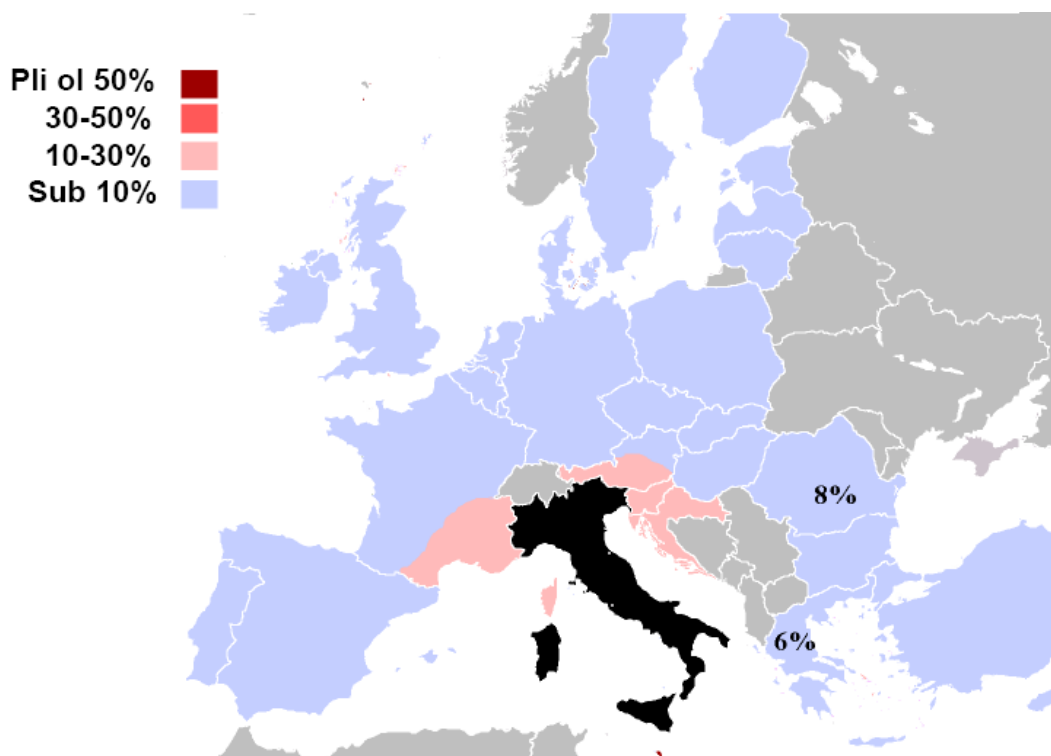

La hispana estas populara en sud-okcidenta parto de Francio, sed ankaŭ en aliaj partoj de Francio kaj en Britio kaj Irlando. Relative ofte ĝi estas menciata ankaŭ en alia landoj de okcidenta Eŭropo, sed ne en najbara Portugalio.

Bildo 4. La populareco de la rusa kiel utila lingvo

Bildo 5. La populareco de la itala kiel utila lingvo.

La itala havas pli grandan popularecon kiel utila lingvo nur en landoj, kiuj havas landlimon kun Italio. En Francio la itala estas populara nur en sud-orienta parto. La itala estas iomete utila krome en Grekio kaj Rumanio.

Kialoj por lerni lingvojn

La enketo en 2005 enhavis ankau demandojn pri kialoj por lernado de ankoraŭ novaj fremdaj lingvoj kaj pri kialoj por ke infanoj lernu lingvojn en lernejo. Laŭ la enketo la ĉefaj kialoj por lerni ankoraŭ pli da lingvojn estas ferioj eksterlande au kialoj rilataj al laborado kaj studado. La samaj kialoj estis menciataj ankaŭ kiel kialoj, por ke infanoj lernu lingvojn en lernejo: plibonigado de laboreblecoj, vasta uzebleco de lernota lingvo kaj feriumado.

Tabelo 6. Kiuj estus la ĉefaj kialoj por lerni ankoraŭ iun novan lingvon (pluraj alternativoj elekteblas) kaj kiuj lingvoj estas utilaj inter elektantoj de tiu respondo (kalkulita el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel denaskan)?

Kialo		angla	franca	germana	hispana	iu alia
Ferioj eksterlande, kie lingvo estas parolata	35%	89%	35%	31%	22%	17%
Por uzi lingvon en laboro	32%	91%	31%	33%	18%	18%
Por povi labori eksterlande	28%	89%	30%	32%	20%	17%
Por persona plezuro	27%	89%	34%	28%	23%	18%
Por ricevi pli bonan laboron	23%	89%	30%	33%	17%	16%
Por kompreni kiel homoj vivas en aliaj landoj	21%	89%	34%	30%	22%	21%
Por koni lingvon kiu estas vaste parolata	17%	90%	32%	32%	21%	15%
Por renkonti homojn el aliaj landoj	17%	90%	33%	30%	24%	19%
Por studi eksterlande	14%	90%	30%	30%	18%	17%
Por povi uzi interreton	7%	94%	29%	38%	16%	18%
Por lerni lingvon, kiu estas uzata en familio	5%	82%	36%	26%	19%	24%
Por senti sin pli eŭropeca	5%	88%	36%	36%	15%	19%
Ĉar iu (gepatroj ktp.) konsilas al mi tion	2%	89%	28%	39%	12%	15%
Alia kialo	1%	69%	36%	26%	16%	25%
Mi neniam lernus fremdajn lingvojn	12%	35%	13%	14%	8%	8%
Sen respondo	2%	39%	11%	17%	1%	8%

Al opinio pri utilaj lingvoj la kialoj rilatas relative malmulte. Tamen rimarkeblas kelkaj interesaj diferencoj. La franca estas iomete pli ofte menciata kiel utila lingvo ĉe tiuj, kiuj emfazas lingvolernadon pro la volo senti sin pli eŭropeca, dum la hispanan mencias kiel utila lingvo aparte tiuj, kiuj emfazis feriojn kaj personan plezuron kiel kialon por lerni fremdajn lingvojn. La angla elstaras plej klare kiel lingvo utila por uzi laboro kaj en interreto.

Tabelo 7. Kial infanoj lernu lingvojn en lernejo

Por plibonigi laboreblecojn	73%
Por koni lingvon, kiu estas vaste parolata en la mondo	38%
Por povi pli boni feriumi en regiono kie la lingvo estas parolata	29%
Por tiu lingvo estas vasta parolata en Eŭropo	28%
Por kompreni kia estas la vivo por homoj en aliaj landoj	27%
Por esti plurlingva	27%
Por esti pli tolerema kaj akceptema al homoj el aliaj kulturoj	22%
Por povi komuniki kun la familio aŭ kun amikoj en regiono, kie la lingvo estas parolata	18%
Ĉar kulturo estas ligita kun la lingvo	14%
Por senti sin pli eŭropeca	13%
Ne estas grave lerni fremdajn lingvojn	0,4%
alia kialo	1%
sen repondo	1%

Ŝajnas esti tiel, ke laboraj kialoj favoras tiujn lingvojn, kiuj estas vaste parolataj kaj uzata aparte en labora medio (unuavice la angla), dum ferioj havas alispecan influon: utilaj estas unuavice tiuj lingvoj kiuj estas parolataj en feriaj landoj (apud la angla ankaŭ la hispana kaj la franca kaj iomete ankaŭ la itala kaj la portugala). Ideaj motivoj favoras malpli ofte parolatajn fremdajn lingvojn, inter ili eventuale iuj menciis ankaŭ esperanton (aŭ ekzemple la latinan).

Praktikaj kialoj estas plej gravaj, sed kelkaj ankaŭ mencias kialojn, kiuj havas pli idean rolon: por kompreni homojn el aliaj landoj, por iĝi pli tolerema, por esti plurlingva aŭ por senti sin pli eŭropeca. Ideaj kialoj estis pli ofte menciataj ĉe infanoj (ankaŭ la listo de proponitaj alternativoj estas malsama kaj pli enhavas ideajn kialojn).

La opinio pri kialoj por lerni lingvojn videblas ankaŭ en populareco de unuopaj lingvoj. La anglan opinias aparte utila tiuj, kiuj emfazas ke lingvosocio estas utila en laboro aŭ ke ĝi estas parolas vaste en la mondo, tiuj, kiuj opinias la germanan unu el plej utilaj lingvoj emfazas ĝian uzeblecon en EU kaj utilon esti plurlingva. La francan opinias pli ofte utila aparte tiuj, kiuj emfazas uzon de la lingvo por toleremo, por esti plurlingva kaj ankaŭ tiuj, kiuj emfazas lernadon de lingvoj por senti sin pli eŭropeca. La hispanan sentas pli utila tiuj, kiuj emfazas la gravecon de lingvosocio por toleremo kaj pore ferioj eksterlande, sed ankaŭ ĝian vasta uzon en la mondo.

“Utilas la lingvo, kiun mi jam scipovas”

Ĝenerale la opinio pri la utilo de la lingvo kongruas kun la nombro de fremdlingvaj parolantoj de tiu lingvo. Tamen la diferencoj estas ankaŭ klaraj: la rusan parolas multaj, sed malmultaj opinias ĝin utila en novaj ŝtatoj-membroj. Rimarkindas, ke apartajn lingvojn opinias utilaj tiuj, kiuj scipovas tiujn lingvojn kaj la kono de la lingvo en iu membro-ŝtato influas ankaŭ al ĝia perceptata utilo. Tiel, ekzemple, la francan oni ne opinias utila en landoj, kie ĝi ne estas multe parolata kiel fremda lingvo. Ankaŭ la hispanan opinias utila aparte tiuj, kiuj ĝin jam lernis (tabelo 8).

La anglan opinias utila preskaŭ ĉiu el tiuj, kiuj ĝin scipovas kaj ankaŭ tre granda parto el tiuj, kiuj ne parolas ĝin kiel gepatran. Ankaŭ granda parto el tiuj, kiuj scipovas la francan, germanan kaj hispanan, opinias tiujn lingvojn utilaj, sed inter tiuj, kiuj ne scipovas ilin, la nombro estas malpli

granda. La ĉina estas tre interea kazo: la ĉinan opinias utila tre granda parto el tiuj, kiuj ĝin scipovas kaj ankaŭ relative multaj el tiuj, kiuj ĝin ne scipovas.

Tabelo 8. Opinias la lingvon utila (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

	scipovas la lingvon	ne scipovas la lingvon	entute
angla	94%	69%	78%
germana	62%	23%	29%
franca	59%	21%	26%
hispana	61%	12%	15%
rusa	31%	2%	3%
itala	35%	2%	3%
ĉina	73%	2%	2%
nederlanda	47%	0,5%	0,8%
araba	32%	0,6%	0,7%
sveda	36%	0,3%	0,5%
pola	28%	0,3%	0,5%
portugala	26%	0,3%	0,4%
greka	26%	0,3%	0,4%
turka	22%	0,2%	0,3%
ĉeĥa	10%	0,1%	0,2%
hungara	35%	0,1%	0,2%
rumana	29%	0,1%	0,2%
kataluna	21%	0,1%	0,2%
dana	36%	0,1%	0,1%
finna	27%	0,1%	0,1%
latva	48%	0%	0,1%
slovaka	15%	0%	0,1%
slovena	25%	0%	0,1%
bulgara	33%	0%	0,1%
kroata	20%	0%	0,1%
irlanda	22%	0,1%	0,1%
leceburga	40%	0%	0,0%
estona	54%	0%	0,0%
litova	48%	0%	0,0%

Fonto: Eŭrobarometro 64.3

Aliaj lingvoj ne estas konsiderataj utilaj de tiuj, kiuj ilin ne konas, kaj kelkaj lingvoj, ekzemple la ĉeĥa, la slovaka kaj la kroata ne ricevas grandan subtenon eĉ inter tiuj, kiuj parolas tiujn lingvojn. Ili estas klare aldonaj lingvoj al la du plej utilaj. La aferon klarigas tio, ke la ĉeĥa estas parolata kiel fremda lingvo plejparte en Slovakio, la slovaka en Slovakio kaj Ĉeĥio kaj la kroata en Slovenio, kie la plej utilaj lingvoj estas kutime la angla kaj la germana.

La relative granda utileco de la nederlanda, la sveda, la estona, la latva kaj la litova lingvoj aperas pro la fakto, ke ili estas oficialaj lingvoj en landoj, kie ili estas parolataj kiel fremda lingvo.

El tiuj, kiuj ne scipovis eĉ unu fremdan lingvon, opiniis utilaj la anglan 66% (el tiuj, kiuj ne parolis ĝin kiel denaskan), 28% la francan, 21% la germanan kaj 15% la hispanan. Al iliaj opinioj influas ne la propraj spertoj pri utileco, sed ĝenerale en socio ekzistanta ideo pri utilaj lingvoj.

En plilarĝiginta EU la pozicio de la angla kiel “utila lingvo” estas senprecedence alta kaj la germana kaj la franca estas egale en la dua pozicio, tiel ke la francan oni opinias utila en suda kaj okcidenta Eŭropo kaj la germanan en norda kaj orienta Eŭropo. La kredo pri la utila lingvo estas evidente forta faktoro en decido pri la lernota lingvo, ankaŭ tial la pozicio de la angla restos forta. Tamen tiaj kredoj povas ŝanĝiĝi multe pli rapide ol la aktualaj lingvosocioj.

Fakte, la populareco de la germana kaj la franca falis ĝuste pro tio, ke ilia populareco falis inter tiujn, kiuj ne scipovis tiujn lingvojn. En 1998 eĉ 42% el tiuj, kiuj ne scipovis la francan opiniis ĝin populara en tiamaĵ EU-landoj, dum la sama nombro estis nur 28% en tiuj landoj en 2005.

Populareco de lingvoj en diversaj sociaj grupoj

Socia klaso

Laŭ socia klaso la angla lingvo estas pli ofte perceptata utila inter pli altaj sociaj klasoj. El manaĝeroj pli ol 90% opinias la anglan utila, dum el laboristoj nur 81% opinias tiel. Same la franca kaj la hispana havas pli da subteno kiel utila lingvo en pli altaj sociaj klasoj, dum la germana havas pli-malpli la saman popularecon en ĉiuj sociaj grupoj (krom hejmmastroj)

Tabelo 9. Utileco de lingvoj laŭ sociaj grupoj (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

Socia grupo	angla	germana	franca	hispana	itala	rusa	alia	neniu
Entreprenistoj	81	27	29	17	4	4	11	8
Manaĝeroj	92	31	36	22	4	5	13	2
Aliaj oficistoj	89	28	31	21	4	3	11	3
Laboristoj	81	28	27	16	4	3	10	9
Hejmmastr(in)oj	72	19	26	16	4	3	6	15
Studentoj	94	33	34	20	3	4	8	1
Pensiuloj	58	24	25	12	3	4	8	20
Senlaboruloj	77	28	24	14	4	4	11	9

Eduko

Tiuj, kiuj edukiĝis pli longe opinias lingvoscion pli utila ol tiuj, kiuj finis sian lernejon en pli frua aĝo. Eŭrobarometroj dividas edukon laŭ aĝo kiam la edukado finiĝis. Tiel eblas kompari tre diversajn edukajn sistemojn, sed la rezulto ankaŭ estas tre proksimuma kaj al la sama kategorio apartenas tre diversnivelaĵoj edukoj.

Tabelo 10. Utileco de lingvoj laŭ eduko (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

Aĝo kiam edukado finiĝis	angla	germana	franca	hispana	itala	rusa	alia	neniu	sen respondo
-15 jaroj	57	18	25	12	3	2	7	23	11
16-19 jaroj	80	29	28	16	4	4	10	8	5
pli ol 20 jaroj	90	30	31	20	4	5	11	3	2
ankoraŭ studas	94	33	34	20	3	4	8	1	2

Tamen la malpli alta populareco de la angla en malpli edukitaj grupoj aperas pro la fakto ke relative multaj ne havas opinion pri utila lingvo aŭ ne respondis al la demando. Se kalkulita el tiuj, kiuj nomis iun utilan lingvon, la anglan opinias utila eĉ 86% ankaŭ en plej malalte edukita grupo. Des pli estas rimarkinde, ke la populareco de la franca, hispana, itala kaj iu alia lingvo ne multe kreskas kun la eduko: sekve se kalkulita nur inter tiuj, kiuj nomis iun lingvon utila, ilia populareco fakte restas senŝanĝa aŭ eĉ malkreskas kun pli alta eduko.

Lingvoscio

Ju pli da lingvoj persono scipovas des pli ofte li aŭ ŝi opinias ke la angla estas unu el du plej utilaj lingvoj, same estas ĉe la franca. Tiuj, kiuj scipovas tri lingvojn opinias ke iu alia lingvo, ofte iu regione grava lingvo estas fakte pli utila ol iu el grandaj lingvoj, kiujn ili scipovas.

Tabelo 11. Utileco de lingvoj laŭ nombro de scipovataj lingvoj (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

Lingvo	ne fremdaj lingvoj	1 f. l.	2 f. l.	3 f. l.
angla	58%	78%	82%	83%
franca	22%	23%	26%	31%
germana	21%	23%	32%	30%
hispana	11%	16%	17%	14%
rusa	2%	4%	6%	5%
itala	2%	3%	3%	4%
iu alia	8%	12%	11%	18%
neniu	16%	4%	2%	2%
sen respondo	10%	3%	1%	1%

Tamen la plej forta indikilo pri la opinio, ke la angla estas utila lingvo estas la scipovo de la angla lingvo. Se ni observas aparte iujn, kiuj ne scipovas la anglan, inter ili la scio de pluraj lingvoj fakte maloftigas la elekton de la angla kiel unu el du plej utilaj lingvoj. Tamen 60% el tiuj, kiuj scipovas tri aliajn fremdajn lingvojn sed ne la anglan, opinias la anglan unu el du plej utilaj lingvoj. Ĝenerale la scipovo de iu lingvo forte influas al tio, ĉu tiu aŭ alia lingvo estas opiniata utila aŭ ne.

Loĝloko

Tiuj, kiuj loĝas en grandaj urboj opinias la anglan pli ofte utila lingvo ol tiuj, kiuj loĝas en kamparo. Tamen la loĝloko havas relative malgrandan signifon al opinio pri utilaj lingvoj. Ankaŭ la franca kaj “iu alia” estas pli popularaj en grandaj urboj, dum ĉe aliaj lingvoj diferencoj estas tre malgrandaj. Tiuj, kiuj loĝas en grandaj urboj pli ofte havas opinion pri utilaj lingvoj, dum en kamparo pli multaj opinias, ke neniu lingvo estas utila.

Tabelo 12. Utileco de lingvoj laŭ loĝloko (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

Lingvo	kamparo	malgrandaj, mezaj urboj	grandaj urboj
angla	73	80	81
franca	27	28	31
germana	27	27	26
hispana	15	17	17
rusa	3	4	4
itala	4	3	4
iu alia	8	10	11
neniu	13	9	8
sen respondo	6	5	5

Aĝo

Pli junaj opinias la anglan utila pli ofte ol malpli junaj personoj. La sama estas vera ankaŭ kiam temas pri la franca, la germana kaj la hispana, sed la diferencoj estas pli fortaj ĉe la angla.

Tabelo 13. Utileco de lingvoj laŭ aĝo (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

Lingvo	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-
angla	91	89	84	79	72	54
franca	33	29	30	28	29	23
germana	32	28	29	27	23	22
hispana	20	19	19	16	15	12
rusa	3	3	3	4	4	3
itala	3	4	4	4	3	3
iu alia	9	11	10	11	10	7
neniu	2	4	6	11	13	23
sen respondo	4	3	4	4	7	12

La aktuala lingvosocio influas en diversaj aĝgrupoj malsimile. Junuloj, kiuj ne scipovas la anglan tamen opinias la anglan pli utila ol malpli junaj. Fakte la diferenco inter la scipovo de la angla kaj la opinio ke la angla estas unu el plej utilaj lingvoj estas la plej granda ĉe la plej maljunaj eŭropanoj. Ĉe la franca la lingvosocio influas male: junuloj, kiuj opinias la francan utila, ofte ankaŭ parolas la francan. Ĉe la germana tia influo ne videblas: la scipovo de la germana havas proksimume similan efikon al opinio pri utileco de la germana en diversaj aĝgrupoj.

Ankaŭ kiam temas pri la aĝo al la rimarkitaj diferencoj influas grandparte la fakto ke pli maljunaj pli ofte ne respondis al la demando aŭ ne povis nomi iun utilan lingvon.

Opinioj pri lingvoj

En jaro 2000 al iom provoka demando, ĉu ĉiuj eŭropanoj devus koni la anglan, pli ol du trionoj (69 %) el loĝantoj de malnovaj ŝtatoj-membroj respondis jese. La plej populara tiu argumento estis en Nederlando, Luksemburgio kaj Svedio, kie 78-82 % samopiniis.

El tiuj, kiuj scipovis la anglan denaske 70 % opiniis la konon de la angla necesa por ĉiu eŭropano, dum el tiuj, kiuj scipovis la anglan kiel fremdan lingvon 81 % opiniis tiel. Do, la denaskaj anglalingvanoj ne subtenas la ideon tiom forte kiel tiuj, kiuj jam penis por lerni ĝin. Tamen eĉ el tiuj, kiuj ne scipovis la anglan 58 % opiniis, ke necesus scipovi ĝin.

Inter tiuj denaskaj anglalingvanoj, kiuj scipovis iun fremdan lingvon, la opinio, ke ĉiu eŭropano devus scipovi la anglan estis fakte iomete malpli forta (66% kompare al 72%). Same efikis la scipovo de iu alia fremda lingvo, sed ne la angla, ĉe tiuj, kiuj ne parolis la anglan kiel denaskan lingvon. Tamen, tiuj, kiu scipovas la anglan kaj ankaŭ iun alian fremdan lingvon, estas eĉ pli firmaj subtenantoj de la deviga angla ol tiuj, kiuj scipovas nur la anglan kiel fremdan lingvon.

En Finnlando la deviga angla estas la plej malpopulara, kvankam la kono de la angla estas relative vasta. Nur 58 % subtenis, dum 39 % kontraŭstaris. En Finnlando la lastatempa lingvopolitika diskuto temis grandparte pri la forigo de la deviga lernado de la sveda, kaj tio eventuale influis ankaŭ ĝenerale kontraŭ deviga lernado de iu aparta lingvo.

En la jaro 2000 estis ankaŭ demandita, ĉu la plivastigo de EU signifos, ke ni ĉiuj devas komenci paroli la komunan lingvon. Nur 38% samopiniis kaj 15% ne scii respondi, dum 47% malsamopiniis. El tiuj, kiuj samopiniis 87% opiniis, ke ĉiuj devas scipovi la anglan, sed ankaŭ el tiuj, kiuj malsamopiniis pri komuna lingvo, 60% opiniis, ke ĉiuj devus scipovi la anglan.

Tabelo 14. Opinio pri deviga angla kaj neceso de komuna lingvo, % el ĉiuj respondintoj (malnovaj 15 ŝtatoj-membroj)

		ĉiuj devas komenci paroli komunan lingvon		
		jes	ne	sen respondo
Ĉiuj devas scipovi la anglan	jes	33	28	9
	ne	4	16	2
	sen respondo	1	3	15

Do, triono el respondintoj opiniis, ke ĉiuj devas scipovi la anglan kaj ke ĉiuj devas komenci paroli komunan lingvon (kiu evidente estu tiam la angla). Interese estas, ke 4% estas por komuna lingvo, sed ne opinias ke ĉiuj devus scipovi la anglan. Ili estas eventuale potencialaj esperantistoj aŭ subtenantoj de neŭtrala lingvo. Pli ol kvarono tamen kontraŭas komunan lingvon, sed subtenas

ĉiukaze la anglan. Tiaj “malkongruaj” respondoj, same kiel relative granda kvanto da personoj sen respondo, indikas, ke multaj respondintoj ne havas klaran ideon pri lingvopolitiko.

Kiujn lingvojn la infanoj lernu?

Fine indas rigardi la opiniojn pri la lingvoj, kiujn la infanoj lernu en lernejo. Tiu demando estis inkluzivita en Eŭrobarometro en 2005. Eĉ pli ol la utilo de la lingvo por personoj mem, la angla ricevis popularecon kiel lingvo, kiun la infanoj lernu en lernejo. Presaku ĉiuj el tiuj, kiuj respondis al la demando elektis la anglan kiel unu el du lernindaj lingvoj. La pozicio kaj la ordo de aliaj lingvoj estis relative simila ol ĉe la utilaj lingvoj. Gravis ankaŭ ke la infanoj lernu plejparte tiujn lingvojn, kiujn la respondinto jam scipovis.

Tre multaj opiniis, ke la infanoj lernu lingvojn en lernejo. Nur entute 7% el respondintoj ne povis nomi eĉ unu lingvon, kiujn la infanoj lernu aŭ rifuzis respondi. Eĉ tiuj, kiuj ne scipovis nomi iun utilan lingvon por si mem persone, opiniis ke la infanoj tamen lernu la anglan (78% el tiuj, kiuj ne parolis la anglan denaske), francan (29%), germanan (29%), la hispanan (9%), aŭ la rusan (3%).

Tabelo 15. Kiujn du lingvojn la infanoj lernu en lernejo surbaze de propra lingvoscio de respondinto (% el tiuj, kiuj ne parolas la lingvon kiel gepatran)

	scipovas la lingvon	ne scipovas la lingvon	entute
angla	91	82	85
germana	55	33	36
franca	58	30	34
hispana	54	15	17
rusa	24	2	3
itala	23	2	3
ĉina	36	2	2
araba	32	1,3	1,5
nederlanda	45	0,5	0,8
sveda	27	0,2	0,4
turka	21	0,2	0,4
portugala	9	0,3	0,3
dana	23	0,1	0,2
finna	11	0,1	0,2
greka	11	0,2	0,2
pola	6	0,2	0,2
hungara	26	0,1	0,2
irlanda	33	0,2	0,2
eŭska	49	0,1	0,2
ĉeĥa	7	0,1	0,1
latva	38	0	0,1
slovaka	3	0	0,1
slovena	11	0,1	0,1
rumana	24	0,1	0,1
bulgara	17	0	0,1
kataluna	16	0	0,1
estona	36	0	0
litova	30	0	0
kroata	2	0	0
leceburga	20	0	0
galega	14	0	0
iu alia	--	--	2,9
neniu	--	--	2,4
sen respondo	--	--	4,2

Se realiĝas la opinio pri tio, kiujn lingvojn la infanoj lernu, la scipovo de la angla kreskos ankaŭ estontece. Ankaŭ la scipovo de la franca, la germana kaj la hispana havas eblecojn kreski, ĉar ili plu havas pli da subtenantojn ol fremdlingvajn parolantojn. Inter pli grandaj fremdaj lingvoj nur la rusa estas pli ofta kiel parolata fremda lingvo ol kiel lingvo, kiun indas lerni.

Konkludoj

La opinio, ke la angla lingvo estas unu el la du plej utilaj lingvoj, fortiĝas kun eduko, pli juna aĝo, pli alta socia tavolo kaj urbeco. La samo validas ankaŭ por scipovo de la angla lingvo. Do, la scipovo de la angla lingvo fortigas la popularecon de la angla, sed ne nur inter tiuj, kiuj ĝin scipovas, sed ankaŭ inter aliaj.

Dum lasta jardeko la germana kaj la franca perdis sian popularecon kiel utilaj lingvoj. Tio okazis aparte en landoj, kie ilia pozicio kiel lernataj lingvoj estis duaranga, sed ankaŭ en preskaŭ ĉiu lando la opinio pri utileco de tiuj lingvoj malkreskis. La hispana tamen konservis sian pozicion kiel utila lingvo kaj eĉ fortigis ĝin. La populareco de la hispana kreskas eventuale pro la utilo de tiu lingvo dum ferioj en hispanlingvaj landoj kaj pro ĝia globe pligraviganta rolo (tio tamen ne influas ĉe la franca lingvo). Ankaŭ la populareco de monde-gravaj lingvoj, la ĉina kaj la araba, kreskis, kvankam ilia populareco daŭre estas tre malalta. Iu alia lingvo, ofte temas pri oficiala lingvo de la loĝlando (se alia ol la gepatra lingvo), ankaŭ konservis sian popularecon relative bone.

La populareco de la angla kiel lingvo, kiun infanoj lernu en lernejo, estas eĉ pli alta ol la opinio pri la utilo de la angla por la respondintoj persone. La angla lingvo estas kvazaŭ facila respondo, kiun oni diras, eĉ sen havi klaran ideon pri la temo. Tion indikas ankaŭ relative forta pozicio de la angla en kazoj kiam la kvanto de necertaj respondintoj estis malpli granda.

La respondoj al eurobarometraj demandoj pri utilaj lingvoj konfirmas, ke la opinio, ke la angla estas unu el la plej utilaj lingvoj, estas vaste disvastiĝinta kaj tre verŝajne ankaŭ fortiĝon en estonteco. La angla estas populara ne nur inter tiuj, kiuj ĝin scipovas, sed ankaŭ inter tiuj, kiuj ĝin ne lernis, kaj eĉ pli inter tiuj, kiuj ne povas nomi iun utilan lingvon por si mem sed tamen preferas la anglan por infanoj.

Tamen relative multaj agnoskas gravecon de lingvo de sia lando aŭ regiono eĉ se ti lingvo estus malgranda en internacia nivelo. Ŝajnas, ke “la mezaj lingvoj” kiuj ne estas la angla kaj ne la lokaj lingvoj, suferas pro la kresko de populareco de la angla unuavice kaj alie pro la kresko de populareco de lokaj lingvoj. Krome intr la franca, la germana kaj la hispana estas konkurado inter si pri la graveco kaj en tiu konkurado la hispana lastatempe sukcesis pli bone ol la franca kaj la germana.

La plivastiĝo de Eŭropa Unio fakte malpli altiĝis la proporcion de angleparolantoj inter la loĝantoj, sed ĝi samtempe pli fortigis la pozicion de la angla, ĉar la angla tamen estas pli ofte parolata (kaj, kio estas tre grave, pli ofte konsiderata kiel utila lingvo) ol la franca aŭ la germana.

Por multaj la praktika uzebleco de lingvoj estas la plej grava faktoro, kiu influas al opinio pri utileco de unuopaj lingvoj. La praktika uzebleco ofte favoras la plej grandajn lingvojn, aparte la anglan, sed ankaŭ pluraj aliaj lingvoj povas esti gravaj en iuj landoj aŭ regionoj. La anglan parolas, kiel denaskan aŭ fremdan, preskaŭ duono el loĝantoj de EU, dum la germanan parolas nur 30% kaj la francan proksimume 25%. Al la populareco de la angla influas tio, ke ĝi estas tiom vaste parolata, kaj la kredo pri populareco de la angla fortigos ĝian pozicion eĉ pli.

Lingvopolitikaj celoj de la esperanto-movado povas progresi se lingvoscio de eŭropanoj fariĝos pli plurflanka, ankaŭ se denaskaj parolantoj de grandaj lingvoj lernu aliajn lingvojn, kaj aparte se ili

lernu aliajn lingvojn ol la anglan. La lernado de fremdaj lingvoj havas ankaŭ pozitivan infuon ĉe anglalingvanoj: tiam ili malpli ofte opinias ke ĉiuj devus lerni la anglan. Eventuale eblus diri, ke la lernado de fremdaj lingvoj havas pozitivan rolon en evoluo de lingvopolitika sinteno.

Ĉu populareco de unu komuna lingvo povas influi pozitive al populareco de esperanto? La forta rolo de unu lingvo estas io senprecedenda en nuntempa Eŭropo. Nur antaŭ kelkaj jardekoj la opinio pri utilaj lingvoj estis pli varia, kvankam jam en 1990-aj jaroj la pozicio de la angla estis supera. La populareco de la angla kiel lernata fremda lingvo fortigas ĝian sukceson kiel utila lingvo, tamen ankaŭ aliaj lingvoj ne perdis sian popularecon. Se ni rigardas la situacion ekster la rega rolo de la angla, la statuso de malpli grandaj lingvoj fakte fortiĝis, dum la pozicio de la franca kaj la germana malpli fortiĝis. Eventuale la rega rolo de la angla kiel la internacia lingvo, donas pli da eblecoj por malpli grandaj lingvoj, dum la grandaj lingvoj, kiuj perdis la konkurson kun la angla, eventuale perdos. Tio, ke la ideo pri komuna lingvo estas relative vaste akceptata, favoras nuntempe la anglan, sed eventuale eblus anstataŭi la nunan lokon de la angla per iu alia lingvo: nur necesus influi al homoj, ke tiu lingvo estu perceptata kiel utila, kaj al tio influus unuavice la uzebloj de tiuj lingvo en laboro, sed eventuale ankaŭ la ideoj kialoj por lerni la fremdajn lingvojn.

Literaturo:

Eŭrobarometro 44. 1995. Eurobarometer 44.0 October-November 1995 (elektronika materialo).

Eŭrobarometro 47. 1997. Eurobarometer 47.0, January-February 1997 (elektronika materialo).

Eŭrobarometro 50. 1998. Eurobarometer 50.0, October-November 1998 (elektronika materialo).

Eŭrobarometro 54LAN. 2000. Eurobarometer 54LAN: Special Survey on Language, December 2000 (elektronika materialo).

Eŭrobarometro 64.3. 2005. European Commission. Eurobarometer 64.3: November-December 2005 (elektronika materialo).

Eŭrobarometro en kandidatlandoj en 2001. European Commission, Directorate-General Press and Communication, Public Opinion Analysis Sector. Candidate Countries Eurobarometer 2001.1, October 2001 (elektronika materialo).

Eŭrobarometro en kandidatlandoj en 2002. European Commission, Directorate-General Press and Communication, Public Opinion Analysis Sector. Candidate Countries Eurobarometer 2002.2, September-October 2002 (elektronika materialo).

GESIS (Gesellschaft Sozialwissenschaftlicher Infrastruktureinrichtungen / German Social Science Infrastructure Services) <http://www.gesis.org>

Pietiläinen, J. 2007. Evoluo de lingvoscio en Eŭropa Unio. Al nur-angla aŭ plurlingva Eŭropo. *Language Problems and Language Planning* 31: 3, 257-279.